

ІСТОРІЯ ТА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ: ДО ПІДВАЛИН СОЦІОГУМАНІТАРИСТИКИ

УДК 93/94

© Александр КИРИЧЕНКО,
© Юлия ЛАНЦЕДОВА,
© Александра ТУНТУЛА

РЕФОРМИРОВАНИЕ ИСТОРИИ И ИНЫХ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК НА ОСНОВЕ НОВОЙ ДОКТРИНЫ КЛАССИФИКАЦИИ ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

Раскрыта сущность реформирования истории и иных общественных наук и их прикладных юридических отраслей знаний на основе новой доктрины классификации юридических наук. Изложена классификация юридических наук на основе их гипергрупповых задач и в контексте решения первой и второй базисных задач юриспруденции. Определено место исторической науки и иных общественных наук в этих классификациях. Раскрыта сущность научных основ и особенности задач материнских и прикладных исторических и иных общественных наук в контексте новой доктрины классификации юридических наук и иных базисных доктрин и концепций юриспруденции.

Ключевые слова: место исторической науки в классификации юридических наук, теоретические юридические науки, история теологии и политологии отечественной юриспруденции.

Развитие истории, философии, политологии, социологии и других общественных наук за пределами юриспруденции и ее базисных категорий фактически приводит к выхолащиванию доктринальной основы этих наук, которые в силу этого перерождаются в псевдонаучные отрасли знаний, не способные противостоять натиску политики. В угоду часто меняющейся чистой геополитики формируются многие базисные и прикладные положения такого рода общественных наук.

В целях предотвращения указанных деформаций общественных наук представители научной школы юриспруденции профессора Аланкира разработали целый ряд новых доктрин и концепций юриспруденции, которые позволяют вывести на принципиально новый уровень развития не только

юриспруденцію, а также все иные общественные науки, создать надежную доктринальную и прикладную основу для их развития в контексте реального становления и развития правового государства, которое задекларировано первыми статьями Основного Закона всех стран постсоветского пространства [1, 29 – 211; 2, 105 – 116; 3; 4; 5; 6].

Значимость новых доктрин и концепций юриспруденции для развития исторической и иных общественных наук авторы раскрыли в вузовском специальном учебном курсе для магистров-историков, в котором в определенном аспекте изложены базисные категории юриспруденции (базисные задачи юриспруденции и исторической науки, базисные составные части планетарной жизни, ступенчатое сущностное видовое деление общественных и юридических фактов, базисные свойства права, способы дистанционного управления волей социосубъектов, доктрина сбалансированности правового статуса социосубъектов, главная конституционная обязанность, базисные направления юридической деятельности, сущность законотворчества в зависимости от коалиционной численности депутатов, сущность и перечень антиделиктных органов и деятельности, возможности совершенствования ветвей государственной власти, новая доктрина сущности суда как антиделиктного органа и ветвей государственной власти, система сдержек и противовесов правотворческой, правоприменительной и антиделиктной ветви государственной власти, новая доктрина образования и науки в юриспруденции, истории и в других отраслях общественных знаний и др.), ступенчатое сущностное видовое деление правонарушений и юридической ответственности, классификации юридических наук и др. [7; 8].

Принимая во внимание, что представленная в указанном специальном курсе и разработанная авторами новая доктрина классификации юридических наук позволяет раскрыть принципиально новые основы существующих и перспективных не только юридических наук, но и тех общественных наук, которые призваны развиваться в рамках юриспруденции и на основе разработанных данной наукой теоретических доктрин и концепций, авторы считают необходимым в данной публикации показать место истории, философии, политологии, социологии и некоторых иных общественных наук в системе юридических наук и обосновать необходимость их трансформации в юридические науки.

Чтобы достичь указанной цели, целесообразно первоначально изложить положения новой доктрины классификации юридических наук, начав с последней вариации *классификации юридических наук на основе их гипергрупповых задач*:

1. *Теоретические юридические науки*, т. е. науки, призванные разработать философские, социологические, политологические, психологические, теоретические, экономические, филологические, исторические и иные теоретические основы для рационального, эффективного и качественного проведения каждого из направлений юридической деятельности (правотворческого: законотворческого,

подзаконотворчого; правоприменительного; антиделіктного; юридичного; юридично-освітнього), а також для становлення і розвитку в контексті виконання цих завдань інших юридичних наук:

1.1. Мононауки: Філософія юриспруденції (філософія права, тут і далі вказано існуюче найменування науки; відсутність такого роду пояснень свідчить про те, що в даному випадку запропоновано найменування перспективної юридичної науки або залишено традиційне найменування цієї науки), Політологія юриспруденції (теорія держави, політологія права), Психологія юриспруденції (юридична психологія), Соціологія юриспруденції (соціологія права), Теоретична юриспруденція (теорія права), Економіка юриспруденції (на основі політекономії), Історія вітчизняної теоретичної і політологічної юриспруденції (історія держави і права України), Історія зарубіжної теоретичної і політологічної юриспруденції (історія зарубіжних держав і права), Історія вчень юриспруденції (історія правових і політичних вчень) і др.

1.2. Поінауки: Філологія юриспруденції, Енциклопедія юриспруденції, Порівняльна юриспруденція (порівняльне правознавство), Педагогіка юриспруденції і др.

2. *Регулятивні юридичні науки*, які повинні розробити правову регуляцію «безделіктних» (позитивних, неконфліктних) сторін суспільного життя:

2.1. Теоретична державно-правового управління (державне управління, яке як систему цих наук необхідно повернути в «лоно» юриспруденції).

2.2. Внутрішні (в редакції Е. В. Кириленко): Авіаційно-будівельна, Автобудівельна, Антиделіктна (захисне право – далі в аналогічних ситуаціях термін «право» опускається), Атмосферна, Атомноенергетична, Банківська, Бібліотечна, Бюджетна, Ветеринарна, Водна, Воєнна, Железнодорожно-будівельна, Жилищна, Земельна, Видавнича, Інформаційна, Мистецтвознавча, Корабельно-будівельна, Культурологічна, Лісна, Лізингова, Ліцензійна, Машинобудівельна, Медична, Метрологічно-сертифікатна, Муніципальна, Податкова, Наукова, Недрознавча (кодекс про недра і др.), Вишівська, Охотничья заповідна, Пенсійна, Погранична, Політизбиральна, Потребна, Текстильно-промислова, Розрешувальна, Реєстраційна, Санітарна, Сільськогосподарська, Сімейна, Спортивна, Страхувальна, Будівельна, Митна, Теологічна, Торгова, Транспортна, Фінансова, Шоубизнесова, Екологічна (природоохоронна) і др. галузі права України.

2.3. Міжнародні: (в редакції Е. В. Кириленко) Атмосферна, Атомноенергетична, Дипломатична або Консульська, Видавнича, Інформаційна, Мистецтвознавча, Корабельно-будівельна, Космічна, Морська, Вишівська, Теологічна, Спортивна, Будівельна, Шоубизнесова, Екологічна і др. галузі права.

3. Антиделиктные юридические науки:

3.1. Базисноантиделиктные юридические науки, которые должны разработать правовую основу (базис) для рационального, эффективного и качественного преодоления каждого из видов правонарушений:

3.1.1. Внутренние:

3.1.1.1. Сопутствующая: Конституционная отрасль права Украины.

3.1.1.2. Моноантиделиктные: Антикриминальная (уголовное) и Административная отрасли права Украины.

3.1.1.3. Регулятивно-антиделиктные: Трудовая (трудовое), Де-факто имущественно-договорная (гражданское) и Де-юре имущественно-договорная (арбитражное, хозяйственное) отрасли права Украины.

3.1.2. Международные: Антикриминальная, Де-факто имущественно-договорная и Де-юре имущественно-договорная отрасли права.

3.2. Процедурные юридические науки, на которые возлагается задача по разработке правовой формы (процедуры, порядка) рационального, эффективного и качественного преодоления каждой из разновидностей правонарушений:

3.2.1. Внутренние:

3.2.1.1. Полинаучное направление: Теорология антиделиктных сведений (теория доказательств).

3.2.1.2. Сопутствующее: Конституционное судопроизводство Украины.

3.2.1.3. Моноантиделиктные: Антикриминальное (уголовное процессуальное) и Административное (административный процесс) судопроизводство Украины.

3.2.1.4. Регулятивно-антиделиктные: Трудовое (частично – процедурная часть Кодекса законов о труде, в основном – ряд иных дисциплинарных правовых актов), Де-факто имущественно-договорное (гражданское процессуальное) и Де-юре имущественно-договорное (арбитражное процессуальное, хозяйственное процессуальное) судопроизводство Украины.

3.2.1.5. Дополнительные: Ордиристическое (процедурная часть теории ОРД), Исправительно-трудовое (уголовно-исполнительное) и Исполнительное (ряд исполнительных правовых антикриминальных актов судопроизводства) судопроизводство Украины.

3.2.2. Международные: Антикриминальное, Ордиристическое, Де-факто имущественно-договорное и Де-юре имущественно-договорное судопроизводство.

3.3. Методические юридические науки, задача которых состоит в разработке составных частей гласной (криминалистической) и негласной (ордиристической) методик (технических средств, общих правил обращения с ними; тактических приемов проведения практических действий; методических рекомендаций по проведению каждой из стадий такого преодоления) преодоления правонарушений:

3.3.1. Мононауки: Криміналістика, Ордістика (методическа частина теорії ОРД).

3.3.2. Полинауки: Деліктологія (кримінологія), Юридическа медицина (судебна медицина), Юридическа психіатрія (судебна психіатрія), Юридическа бухгалтерія (судебна бухгалтерія), Юридическа статистика (судебна статистика), Юридическа кібернетика (судебна кібернетика) і др.

3.3.3. Полинауочні направлення: Юридическа експертологія (судебна експертологія), Юридическа одорологія (криміналістическа одорологія), Юридическа мікрооб'єктологія (криміналістическа, судебна мікрооб'єктологія) і др.

Предложенна базисна класифікація юридических наук може бути побудована з акцентом уваги на особливостях їх задач в контексті определених направлених юридическої діяльності, кода *в контексті рішення першої базисної задачі юриспруденції (правотворчества, правоприменення)* все указанніе суцествуючі і перспективні юридическі науки можуть бути розподілені на такі гіпергрупи, як *правові юридическі науки* (базисноантиделіктні, процедурні, регулятивні, в известном аспекті – теорологіческі, котрі призвані розробити такі основи для розвитку всіх юридических наук і всіх направлених юридическої діяльності, основним «науочним продуктом» котрих должна стати розробка суответствующого кодифіцированного правового акта кодекса) і *неправові юридическі науки* (методическі, в известном аспекті – теорологіческі), задачі котрих уже знаходяться в контексті методико-антиделіктних і зв'язаних з ними інших неправових задач юридическої діяльності, а *в контексті рішення другої базисної задачі юриспруденції (антиделіктної діяльності)* – на *антиделіктні юридическі науки* (базисноантиделіктні, процедурні, методическі, в известном аспекті – теорологіческі) і *безделіктні юридическі науки* (регулятивні, в известном аспекті – теорологіческі).

Рассмотренна нова доктрина класифікації юридических наук позволяє принципіально по-новому поглядіти на те науочні основи, котрі должны імати як материнські історическі і інші общественні науки, так і їх прикладні юридическі отрасли знаній, і на те задачі, котрі призвані рішення, перші і другіе.

В число теорологіческих юридических наук входять такі нові і принципіально обновленні отрасли юридических знаній, як Філософія юриспруденції, Політологія юриспруденції, Психологія юриспруденції, Соціологія юриспруденції, Теорологія юриспруденції, Економіка юриспруденції, Енциклопедія юриспруденції, Сравнительна юриспруденція, Педагогіка юриспруденції і др.

Наряду з етим вместо Історії государства і права України в контексті найбільш правильного і полного ісполнення першої і другої базисної задачі юриспруденції должна возникнуть коренным образом реформированна така теорологіческа юридическа наука, як Історія отечественної

теорології і політології юриспруденції, замість Історії зарубіжних держав і права – Історія зарубіжної теорології і політології юриспруденції, замість Історії правових і політичних учень – Історія правових учень і т. д., з тим, щоб кожна з названих історических наук могла вивчати наявність, характер і послідовність походження в минулому обставин виникнення і розвитку як певного державства, так і правового регулювання тих або інших сторін його суспільного життя, а також розробки засобів подолання порушень даного правового регулювання, відповідних наукових учень і теорій і інших, пов'язаних з цим, положень.

З урахуванням викладеного слід особливо підкреслити, що історическа наука і всі інші прикладні юридическі галузі знань суспільних наук, тісно задіяні в розв'язанні завдань становлення і розвитку правового державства і базисного для такого державства способу управління волею соціосуб'єктів, розмістились серед теорологіеских юридических наук і призначені тепер принципіально по-новому розв'язувати завдання юридическої діяльності. Візьмемо, наприклад, філософію і існуючу юридическу галузь знань філософію права. Отісно ці науки призначені розробляти філософські основи з урахуванням знань всіх можливих способів управління волею соціосуб'єктів, віддаючи особливу роль правовому способу і не забуваючи в контексті цього і про те, що юриспруденція і право не тотожні поняття. Існують правові і неправові юридическі науки, а серед перших і останніх – антиделіктні юридическі науки.

Слід відзначити, що базисні завдання юриспруденції складаються не тільки в тому, щоб розробити і реалізувати ефективне, раціональне і якісне правове регулювання необхідних сторін суспільного життя (і це перша базисна задача юриспруденції), але і в тому, щоб розробити і застосувати ефективні, раціональні і якісні засоби подолання правопорушень (що складає сутність уже другої базисної задачі юриспруденції), тобто порушень того правового регулювання, яке вже було розроблено згідно з першою базисною задачею юриспруденції. І здавалося б, просте перейменування даної науки з «Філософії права» в «Філософію юриспруденції» несе в собі вже викладену принципіально нову доктринальну і прикладну сутність цієї світоглядескої галузі юридическої науки.

Аналогічним чином змінюються основи і завдання і всіх інших, вказаних в даній класифікації, суспільних юридических наук, а саме: політології юриспруденції замість політології права і теорії державства з традиційної теоретическої юридическої науки «Теорія державства і права», соціології юриспруденції – замість соціології права, психології юриспруденції – замість юридическої психології, завдання якої лежали переважно в контексті другої базисної задачі юриспруденції (антиделіктної діяльності), і т.д.

Нетрудно заметить, что некоторые традиционные общественные науки: филология юриспруденции, педагогика юриспруденции и др., которые ранее не имели прикладной юридической отрасли, также нашли свое место среди теоретических юридических наук.

Все материнские исторические и иные общественные науки, сохраняя формальную независимость от данной доктрины классификации юридических наук, уже не могут решать задачи становления правового государства без надлежащего овладения базисными доктринами юриспруденции, прежде всего, видového деления общественных фактов, способов управления волей социосубъектов и др., аналогично тому, как точные науки не могут не использовать для решения собственных задач базисные математические научные положения.

С учетом изложенного можно прийти к выводу о том, что предложенная новая доктрина классификации юридических наук наряду с некоторыми иными базисными доктринальными положениями юриспруденции должна стать основой развития не только для соответствующих прикладных юридических отраслей исторических и иных общественных наук, но и для развития в контексте становления правового государства материнских исторических и иных общественных наук, которые вне базисной доктринальной юриспруденции вполне могут скатиться от подлинной научной деятельности к нелегитимному и даже общественно вредному описанию происходивших ранее общественных деяний и событий. В этой связи весьма продуктивной окажется соответствующая научная дискуссия, в результате которой могут появиться и иные направления коренного реформирования исторической науки и иных общественных наук в контексте разработанных новейших доктрин и концепций юриспруденции [1, 29 – 211; 2, 105 – 116].

Джерела та література:

1. Кириченко А.А. Гипердоклад о более двухстах пятидесяти лучших доктринах и концепциях юриспруденции научной школы профессора Аланкира: коллективная монография / [А.А. Кириченко, Е.В. Кириленко, Т.А. Коросташова, Ю.А. Ланцедова, Ю.Д. Ткач, А.С. Тунтула, В.С. Шаповалова; под науч. ред. А.А. Кириченко]. – Второе издание. – Николаев: Учеб.-научн. ин-т истории, политологии и права Ник. нац. ун-та им. В.А. Сухомлинского, 2015. – 1008 с.
2. Кириченко О.А. Новітній юридичний доктринальний базис розвитку історії та інших напрямків суспільного і гуманітарного знання / О.А. Кириченко, О.С. Тунтула // Військово-історичний меридіан. Електронний науковий фаховий журнал / Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс, Інститут історії України НАН України. – Вип. 3 (9). – К., 2015. – С. 105 – 116/
3. Конституция Республики Беларусь [Электронный ресурс] <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=6351> (1 листопада 2015).
4. Конституция Республики Казахстан <http://www.constitution.kz/> (1 листопада 2015).
5. Конституция Российской Федерации [Электронный ресурс] <http://www.constitution.ru/> (1 листопада 2015).

6. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами, внесеними згідно із Законом України № 742-VII від 21.02.2014, (ВВР), 2014, № 11, ст. 143 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (1 листопада 2015).
7. Тунтула О.С. Курс лекцій зі значення новітніх доктрин юриспруденції для розвитку історії як суспільної науки : навч. посібник / [О.С. Тунтула, О.А. Кириченко; за наук. ред. О.А. Кириченка]. – Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2014. – 76 с.
8. Тунтула О.С. Курс лекцій зі значення новітніх доктрин юриспруденції для розвитку історії як суспільної науки : навч. посібник / [О.С. Тунтула, О.А. Кириченко; за наук. ред. О.А. Кириченка]. – Друге видання. – Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2015. – 100 с.

© Олександр КИРИЧЕНКО,
 © Юлія ЛАНЦЕДОВА,
 © Олександра ТУНТУЛА

РЕФОРМУВАННЯ ІСТОРІЇ ТА ІНШИХ СУСПІЛЬНИХ НАУК НА ОСНОВІ НОВОЇ ДОКТРИНИ КЛАСИФІКАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ НАУК

Розкрито сутність реформування історії та інших суспільних наук та їхніх прикладних юридичних галузей знань на основі нової доктрини класифікації юридичних наук. Викладена класифікація юридичних наук на основі їхніх гіпергрупових завдань та в контексті рішення першого і другого базисного завдання юриспруденції. Визначено місце історичної науки та інших суспільних наук у цих класифікаціях. Розкрито сутність наукових основ та особливості завдань материнських і прикладних історичних та інших суспільних наук у контексті нової доктрини класифікації юридичних наук та інших базисних доктрин і концепцій юриспруденції.

Ключові слова: місце історичної науки в класифікації юридичних наук, теоретичні юридичні науки, історія теоретичної та політології вітчизняної юриспруденції

© Oleksandr KYRYCHENKO,
 © Yuliya LANSTEDOVA,
 © Oleksandra TUNTULA

RESTRUCTURING OF THE HISTORICAL AND OTHER SOCIAL SCIENCES ON THE BASIS OF A NEW OF DOCTRINE OF CLASSIFICATION OF THE JURIDICAL SCIENCES

Disclosed the potentialities of the fundamental reform of different areas of historical science and other social sciences based on the new doctrines of the classification of the

juridical science and other new doctrines and concepts of jurisprudence, which are designed to representatives of the scientific school of jurisprudence of the professor Alankir.

Suggested the classification of the juridical sciences based on their hypergroup tasks on theorylogical juridical sciences, regulatory juridical sciences and antidelictual juridical sciences (the basical antidelictual juridical sciences, the procedural juridical sciences, the methodical juridical sciences).

Schematically set out of the classification of juridical sciences in the context of implementation of the law-making and law-enforcement activities on the legal juridical sciences and non-legal juridical sciences, as well as in the context of the antidelictual activities on the antidelictual juridical sciences and non-antidelictual juridical sciences.

Particular attention is given to the characteristic of theorylogical juridical sciences that are both legal and antidelictual juridical sciences, as they are to develop the philosophical, sociological, political science, psychological, theorylogical, economical, philological, historical and other theoretical basis for the rational, efficient and quality carrying of each of the basic areas juridical activities.

It is indicated that the number of theorylogical juridical sciences includes such fundamentally new and updated juridical branches of the knowledge as a Philosophy of jurisprudence, Political science of jurisprudence, Psychology of jurisprudence, Sociology of jurisprudence, Theorylogy of jurisprudence, Economy of jurisprudence, Encyclopedia of jurisprudence, Comparative jurisprudence, Pedagogy of jurisprudence and others.

Paid the attention that instead of the History of State and Law of Ukraine in the context of the most correct and complete execution of the first and second basic tasks of jurisprudence must be radically reformed such theorylogical juridical sciences as the History of national Theorylogy and Political science of jurisprudence, instead of the History of foreign of State and Law – the History of foreign Theorylogy and Political science of jurisprudence, instead of History of Legal and Political doctrines – the History of doctrines of jurisprudence etc.

Also emphasize that each of these historical sciences could study the existence, nature and sequence of origin in the past, the circumstances of the emergence and development as a specific state and legal regulation of certain aspects of his public life, and to develop means to overcome violations of the legal regulation of corresponding scientific doctrines and theories and other related provisions.

On this basis, explained the essence of reform of the historical and social sciences as legal areas of knowledge in the context of the implementation of both the first basic task of jurisprudence to develop and implement effective, efficient and quality legal regulation necessary aspects of social life, and the second basic task of jurisprudence to develop and implement effective, efficient and quality means of overcoming offenses.

Keywords: *a place of historical sciences in the classification of the juridical sciences, the theorylogical juridical sciences, the history of theorylogy and politicallogy of the national jurisprudence.*